

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

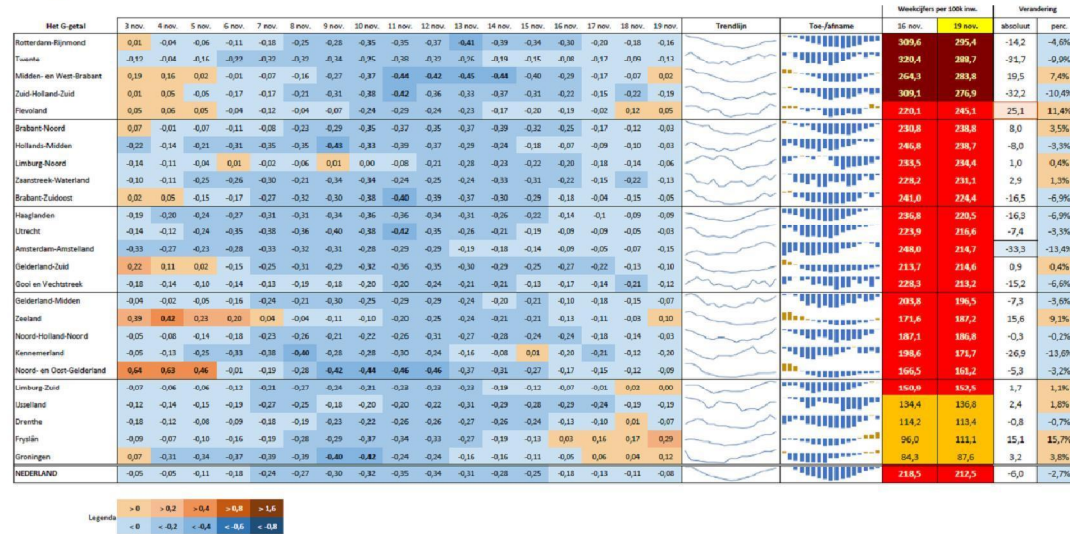
Factsheets VWS 19 November 2020

1. Epidemiologisch beeld
2. Curatieve Zorg
3. Langdurige Zorg
4. Testen en Traceren

1. Epidemiologisch beeld

Procentuele groei aantal besmettingen afgelopen 7 dagen tov 7 dagen ervoor

Het G-getal geeft de procentuele groei weer van het aantal besmettingen in de afgelopen zeven dagen ten opzichte van de zeven dagen ervoor. Zolang het G-getal positief is, neemt het aantal besmettingen per dag toe. Zodra het G-getal negatief is, daalt het aantal besmettingen.

2. Ontwikkeling epidemie Juli - Augustus – September – Oktober – november 2020

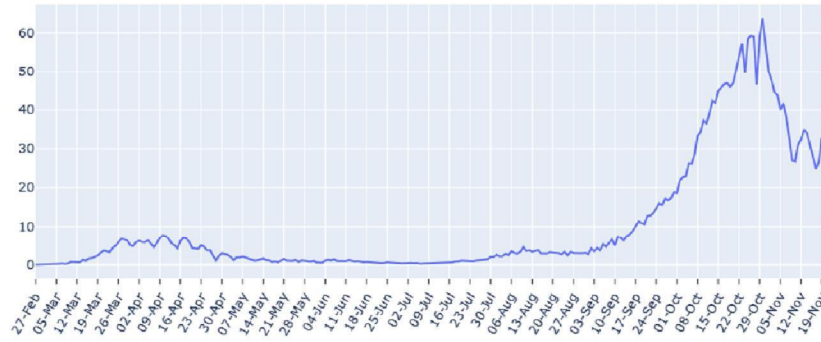
In de maand juli nam het aantal besmettingen gestaag toe, met een tijdelijke piek rond half augustus. Daarna een korte daling en nieuwe stevige opleving na 1 september. Afgelopen week is het aantal nieuwe besmettingen gedaald en zien we ook een daling in het percentage positieve testen. Het is onduidelijk of een eventuele stijging in het aantal testen afgenomen door commerciële bedrijven op deze daling van invloed is geweest.

TREND Positieve testuitslagen (landelijk)

Begin juli:	circa 70 positieve testen	(circa 0,6%)
Half augustus:	circa 650	(circa 3,5%)
Rond 1 september:	circa 500	(circa 2,9%)
Rond 1 oktober:	circa 3250	(circa 10,5%)
14 oktober:	7.305	(circa 14,0 %)
27 oktober:	10.315	(circa 17,9%)
3 november:	7.776	(circa 16,6%)
12 november:	5.658	(circa 14,5%)
19 november	5.725**	(circa 14%) *wekelijks percentage

** Hier is sprake van een narapportage

29 november: aantal positieve testuitslagen per 100.000 inwoners: 23

FIGUUR (t/m donderdag 19 november): trend in positieve testuitslagen per 100.000 landelijk

FIGUUR (t/m donderdag 19 november): trend in percentage positief landelijk

TREND Aantal besmettelijke personen

Conform nieuwe rekenmethode RIVM sinds 13 oktober. Nieuwe methodiek is gebaseerd op een groter cohort-onderzoek met meer deelnemers.

Begin juli:	3200 personen	(1 : 5400 personen)
Half augustus:	12.150 personen	(1 : 1430 personen)
1 september:	20.600 personen	(1 : 844 personen)
1 oktober:	126.473 personen	(1 : 137 personen)
15 oktober:	160.617 personen	(1 : 108 personen)
10 november:	145.754 personen	(1: 119 personen)
17 november:	117.905 personen	(1: 148 personen)

Toename per leeftijdscohort (percentage positief getest)

LEEFTIJD	19/11	10/11	3/11	27/10	13/10	1/10	9/9
	1,15%	0,97%	0,88%	0,71%	0,54%	0,46%	1,23%
	14,35%	11,55%	10,96%	11,01%	13,1%	11,96%	12,81%
	15,44%	16,97%	17,22%	17,98%	20,63%	25,22%	29,56%
	14,01%	14,53%	14,54%	15,68%	15,26%	14,42%	17,02%
	16,07%	17,03%	15,68%	16,69%	15,83%	15,59%	14,30%
	16,55%	18,06%	18,98%	18,33%	17,44%	17,04%	14,91%
	10,29%	11,21%	10,87%	10,37%	10,02%	8,52%	5,61%
	6,40%	5,34%	6,08%	5,66%	4,72%	4,00%	2,28%
	4,43%	3,54%	3,54%	2,62%	2,06%	2,06%	1,32%
	1,28%	1,05%	1,25%	0,87%	0,38%	0,74%	0,86%

3. Prognose epidemie

- De nieuwe R-waarde is 0,89 (wordt elke dinsdag door RIVM geactualiseerd)
- Dit betekent dat de epidemie niet meer groeit. Eén viruscyclus duurt circa 4 à 5 dagen. Van elke 100 mensen worden 89 mensen besmet. Elke 4-5 dagen neemt de epidemie dus af met een factor 0,89. Na 8 - 10 dagen is de epidemie dus circa $0,89 \times 0,89 = 0,79$ dat is 21% afgenomen.
- Afgesproken is dat we duurzaam een R-waarde onder de 0,9 nodig hebben
- RIVM geeft aan dat met het huidige aantal besmettingen, het circa 2 maanden kan kosten totdat we weer op de signaalwaarde van 7 positieve testen per 100.000 inwoners uit komen, INDIEN we uitgaan van een R-waarde van 0,9.

4. Vergelijking met de eerste golf

Vermeden opnamen en sterfte door maatregelenpakket eerste golf

De cijfers hieronder geven weer hoe veel IC- en ziekenhuisopnamen en sterfgevallen er (theoretisch) zouden zijn geweest, als er géén maatregelen waren genomen tijdens de 1e golf. Dat wil zeggen: als we het virus volledig vrij rond hadden laten gaan.

- Vermeden IC-opnames eerste golf: circa 35.800
- Vermeden ziekenhuisopnamen eerste golf: circa 118.000
- Vermeden sterfte eerste golf: circa 134.000 personen
- Gerapporteerde sterfte eerste golf: circa 10.000 personen
- Daarnaast is een onbekende hoeveelheid chronische ziektelast vermeden. Dat wil zeggen: ziektelast, zoals chronische vermoeidheid, die optreedt na infectie.

Waar zitten we nu ten opzichte van de eerste golf?

- Het beeld nu komt erg overeen met dat van maart.
- We zitten nu op ongeveer 166.000 besmettelijke personen (NIEUWE REKENMETHODIEK)
- Op 21 maart zaten we op ong 160.000. Dat was 4 dagen nadat we stevige maatregelen hadden afgekondigd.
- Toen liep het aantal besmettelijke personen in een week tijd op naar 167.000 (24 maart) (NIEUWE REKENMETHODIEK)
- En stroomden de IC's en ziekenhuizen in heel korte tijd vol:
- 13 maart: overschrijding grens van 10 IC-opnamen per dag
- 28 maart: piek met 110 IC-opnamen per dag.

Belangrijke verschillen ten opzichte van de eerste golf:

- PRO: meer testen en BCO
- CON: toen bijna voorjaar, nu moet de winter nog beginnen.

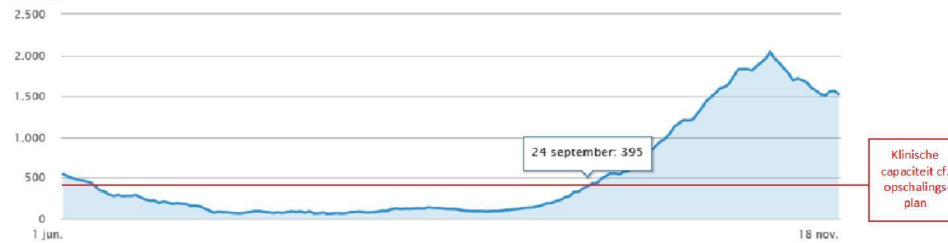

2. Curatieve zorg

Bezetting COVID-ziekenhuisbedden: IC en kliniek

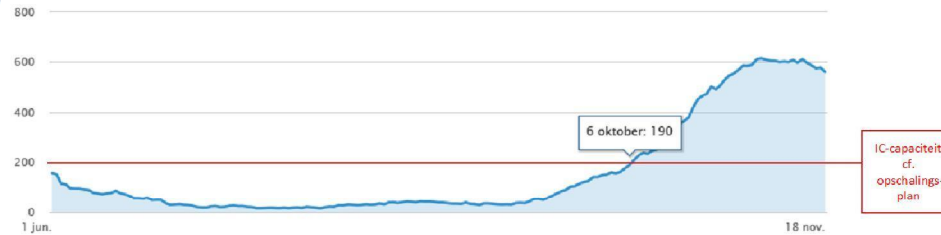
Bezetting klinische COVID bedden

- Klinische instroom COVID: 17 september voor het eerst boven de 40 (signaalwaarde), namelijk 44, en vanaf dat moment niet onder de 40 geweest.
- Klinische bezetting COVID: 25 september voor het eerst boven de 400, namelijk 431, en vanaf dat moment niet onder de 400 geweest.

Bezetting COVID IC-bedden

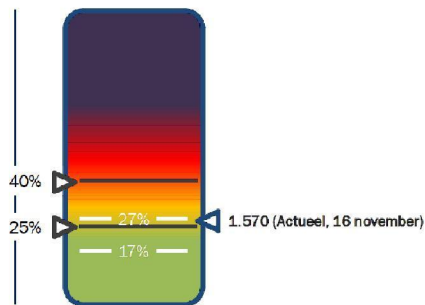
- IC-instroom COVID: 21 september voor het eerst boven de 10 (signaalwaarde), namelijk 11, en vanaf dat moment niet onder de 10 geweest.
- IC-bezetting COVID: 7 oktober voor het eerst boven de 200, namelijk 210, en vanaf dat moment niet onder de 200 geweest.

Bron: <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl>, d.d. 19 november 2020

Afschaling, uitgestelde zorg en gemiste verwijzingen

Hoeveel in de reguliere zorg af te schalen?

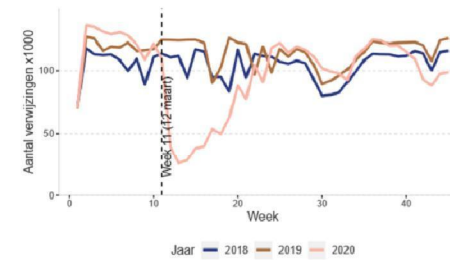
Stuwmeer aan inhaalzorg bestaat uit 3 groepen:

- Mensen die wel zorg nodig hebben, maar niet naar de huisarts zijn gegaan tijdens de crisis.
- Mensen die op de wachtlijst stonden voor de coronacrisis begon en door de crisis nog niet zijn geholpen.
- Mensen die tijdens de crisis wel een verwijzing hebben gekregen, maar nog niet geholpen zijn

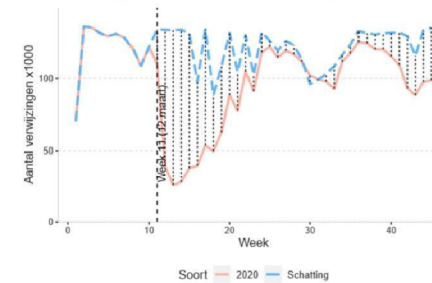
- Vanaf maart hebben er in totaal 1.027.000 minder verwijzingen plaatsgevonden dan dat we zouden verwachten zonder crisis.
- Op dit moment ligt het aantal verwijzingen op 72% van het verwachte aantal verwijzingen zonder coronacrisis.
- In de laatste 2 weken is het aantal verwijzingen 72 duizend minder dan verwacht

Bron: LCPS, Technische Briefing Kuipers, d.d. 18 november 2020

Landelijke verwijzingen per week

Schatting stuwmeer verwijzingen per week

Bron: NZa – Analyse van de gevolgen van de coronacrisis voor verwijzingen naar de medisch-specialistische zorg, d.d. 12 november 2020

Inhalen uitgestelde klinische non-COVID zorg

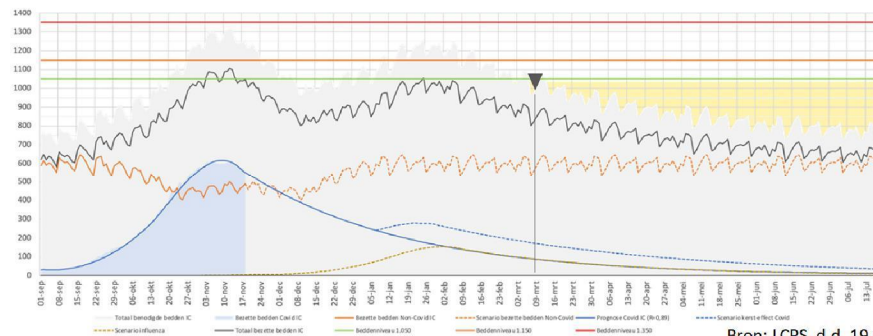
IC-bedden capaciteit inhaalzorg, excl. influenza & opleving feestdagen

- Uitgaande van de RT-waarde 0,89 van 19 november, is de prognose dat in de loop van december de bedbezetting op de IC dusdanig is gezakt dat gestart kan worden met inhaalzorg.
- Het aantal IC-bedden kan dan in het voorjaar langzaam opgeschaald worden.
- Bij een RT-waarde van 1,00 komt er extra druk op de zorg van i.v.m. de jaarlijkse influenza golf en een kleine opleving feestdagen.
- De prognose is afhankelijk van constante RT-waarde, geen extra golf, beschikbaarheid personeel, etc.

PMP prognose klinie

IC-bedden capaciteit inhaalzorg, incl. influenza & opleving feestdagen

- Wanneer wordt meegenomen dat er extra druk op de zorg komt i.v.m. de jaarlijkse influenzagolf en een kleine opleving na de feestdagen, ziet de situatie er anders uit.
- Uitgaande van de RT-waarde 0,89 van 19 november, is de prognose dat er dan pas in de loop van maart de bedbezetting op de IC dusdanig is gezakt dat gestart kan worden met inhaalzorg.
- Wanneer er rekening wordt gehouden met zowel influenza als een mogelijke opleving van Covid tijdens Kerst en nieuwjaar, dan is opschaling van IC-capaciteit tot boven 1.150 bedden tot medio februari noodzakelijk.
- De prognose is afhankelijk van constante RT-waarde, geen extra golf, beschikbaarheid personeel, etc.

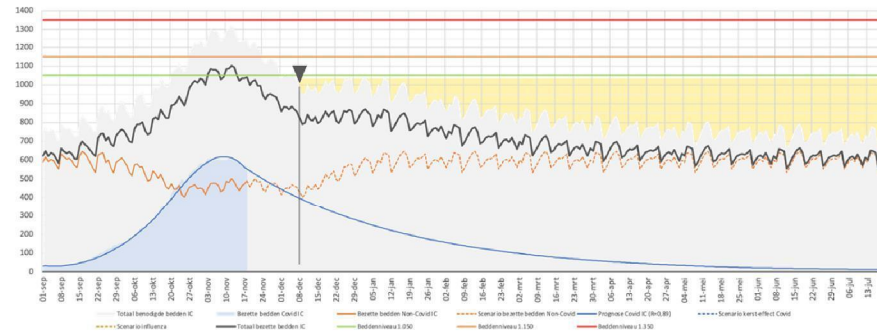

Bron: LCPS, d.d. 19 november 2020

Inhalen uitgestelde non-COVID IC-zorg

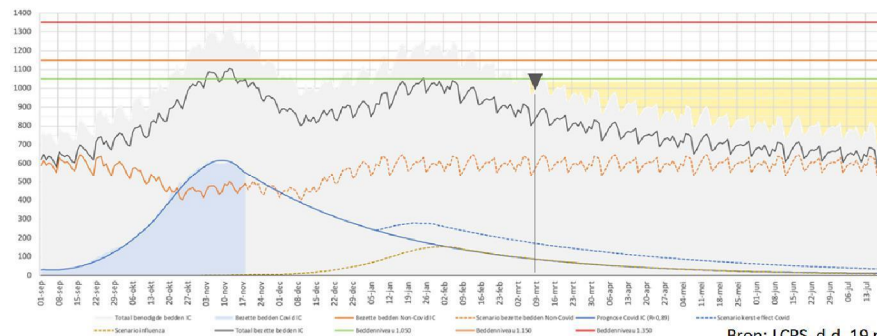
IC-bedden capaciteit inhaalzorg, excl. influenza & opleving feestdagen

- Uitgaande van de Rt-waarde 0,89 van 19 november, is de prognose dat in de loop van december de bezetting op de IC dusdanig is gezakt dat gestart kan worden met inhaalzorg.
- Het aantal IC-bedden kan dan in het voorjaar langzaam worden afgeschaald.
- Hierbij is NIET meegenomen dat er extra druk op de zorg komt i.v.m. de jaarlijkse influenzagolf en een kleine opleving na de feestdagen.
- De prognose is afhankelijk van constante Rt-waarde, geen extra golf, beschikbaarheid personeel, etc.

IC-bedden capaciteit inhaalzorg, incl. influenza & opleving feestdagen

- Wanneer wordt meegenomen dat er extra druk op de zorg komt i.v.m. de jaarlijkse influenzagolf en een kleine opleving na de feestdagen, ziet de situatie er anders uit.
- Uitgaande van de Rt-waarde 0,89 van 19 november, is de prognose dat er dan pas in de loop van maart de bezetting op de IC dusdanig is gezakt dat gestart kan worden met inhaalzorg.
- Wanneer er rekening wordt gehouden met zowel influenza als een mogelijke opleving van Covid tijdens Kerst en Nieuwjaar, dan is opschaling van IC-capaciteit tot boven 1.150 bedden tot medio februari noodzakelijk.
- De prognose is afhankelijk van constante Rt-waarde, geen extra golf, beschikbaarheid personeel, etc.

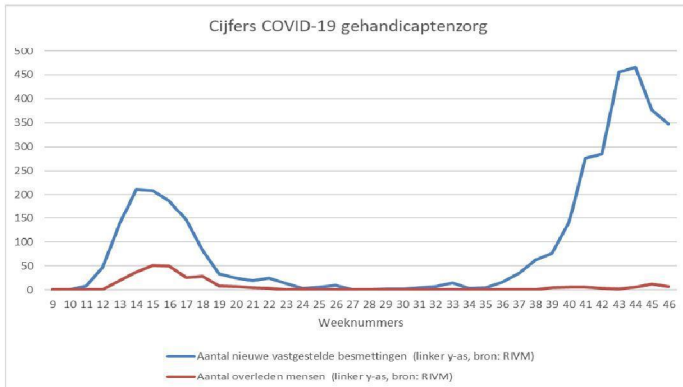
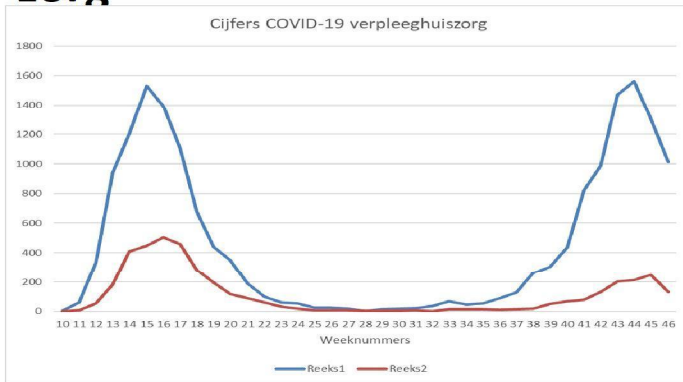

Bron: LCPS, d.d. 19 november 2020

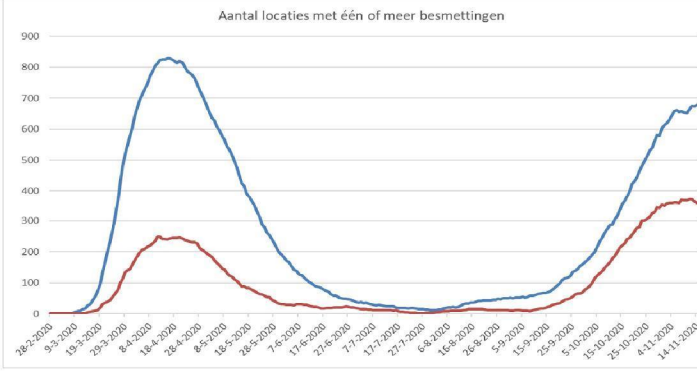
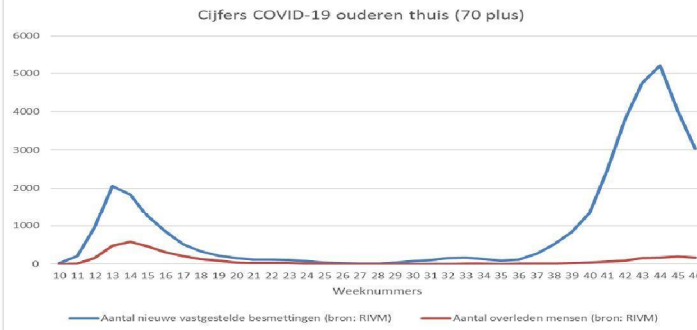
3. Langdurige zorg

Besmettingen langdurige zorg

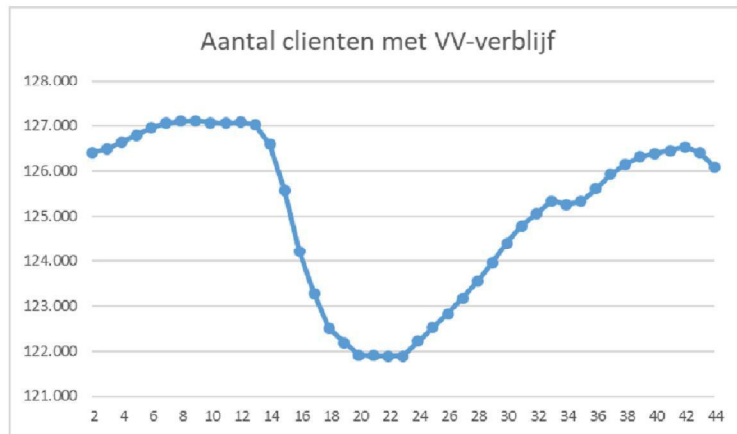
Boodschap

- In week 45 en 46 zien we een afname van het aantal besmettingsgevallen in verpleeghuizen, de gehandicaptenzorg en bij thuiswonende ouderen boven de 70 plus.
- Er is echter nog steeds sprake van een hoog aantal nieuwe besmettingen.
- Het aantal verpleeghuislocaties met een besmetting neemt niet meer toe. Er is een of meer besmettingen bij 680 van de circa 2.500 locaties (peildatum 16 november jl.)

Zorgketen ouderen onder druk

2019-2020

Toelichting: Verpleegdagen in verpleeghuizen (Wlz)

- Indicator: Aantal opgenomen cliënten met VV-indicatie
- Bron: CBS/ MLZ (wekelijkse updates)
- Afschaling: totaal: 593.000 dagen verblijf (cumulatief tot en met week 44). T.o.v. van dezelfde periode vorig jaar is dat een productieverlies van 2%.

Aantal plekken eerstelijnsverblijf (Zvw) gereserveerd voor patiënten met COVID-19

- Momenteel zijn 858 ELV plekken gereserveerd voor Covid-19 patiënten om de ziekenhuizen te ontlasten. Dit vraagt extra personele capaciteit.

Boodschap

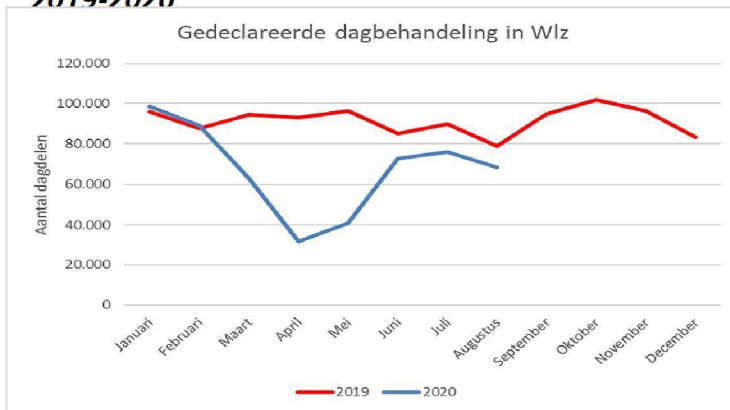
- Na de eerste golf is het aantal bewoners in verpleeghuizen gedaald met ca. 5.000 personen.
- Dit aantal is in lijn met het aantal van 5.100 overledenen aan Corona in verpleeghuizen in het eerste halfjaar (Bron: CBS, doodsoorzaken).
- Vanaf week 23 vindt in de verpleeghuizen geleidelijk herbezetting plaats. De laatste weken neemt de leegstand weer toe.
- Na week 44 zijn er ca. 975 plekken niet bezet.
- Vooraf vanwege **het verbod op bezoek lag** het aantal nieuwe opnamen tijdens de eerste golf in de verpleeghuizen fors lager.
- Doel is continuïteit van zorg in de gehele keten. De toenemende druk op de zorg en het personeel vertaalt zich wederom in een daling (vanaf week 42) van het aantal opgenomen cliënten met directe gevolgen voor de druk op de ziekenhuizen en de zorg thuis (wijkverpleging en thuiszorg).**

Toelichting: Personen met wijkverpleging (Zvw)

- Bron: Vektis (maandelijkse updates).
- Tijdens de eerste golf is het effect van de afschaling en het afzeggen door cliënten zelf zichtbaar in het aantal cliënten met wijkverpleging;
- In augustus 2020 hebben er ruim 25.000 unieke cliënten minder wijkverpleging dan in 2019 (-9%);
- Er is van maart t/m augustus €215 mln. (natura en pgb tezamen) vergoed, hetgeen neerkomt **op -12% in de periode maart t/m augustus**.
- Dit verlies loopt ondertussen verder op.

Continuïteit van dagbehandeling en dagbesteding niet haalbaar

2019-2020

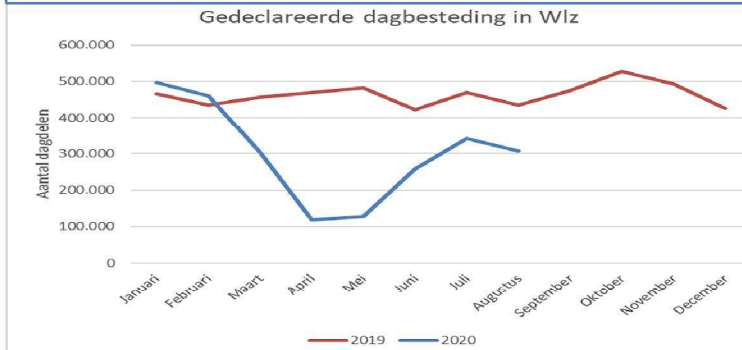

Toelichting: Dagbehandeling (Wlz)

- Indicator: Aantal gedeclareerde dagdelen dagbehandeling
- Bron: Vektis (maandelijkse updates)
- Dagbehandeling in groepsverband is een aanbod waar cliënten met een beperking gebruik van maken die op basis van een specifiek behandeldoel leren omgaan met (de gevolgen van) hun aandoening.
- Na de eerste golf is het aantal gedeclareerde dagdelen dagbehandeling gedaald van 100.000 dagdelen naar 30.000 dagdelen. Na mei jl. neemt de productie weer toe.
- De afschaling van maart tm augustus is 185.000 dagdelen. Ten opzichte van dezelfde periode in 2019 is dat **een productieverlies van 34%**.
- Het betreft hier dagbehandeling (links) en dagbehandeling (rechts) *in groepsverband* via zorg in natura thuis (dagbehandeling 3.100 cliënten, dagbesteding 18.000 cliënten) of dagactiviteiten van opgenomen personen die niet door de verblijfsinstelling wordt geleverd.

Boodschap

- Tijdens de eerste golf is de dagbehandeling en dagbesteding in de langdurige flink zorg afgeschaald. In juni jl. en juli was herstel zichtbaar.
- N.a.v. de eerste golf is geconcludeerd dat de continuïteit van dagbehandeling en dagbesteding op peil moet blijven.
- Echter, op dit moment ligt het niveau van dagbesteding op tweederde van het niveau in 2019. De dagbesteding staat dus onder druk.

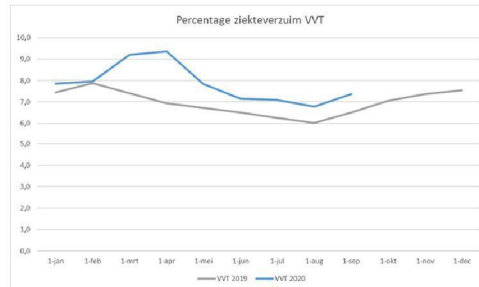
Toelichting: Dagbesteding (Wlz)

- Indicator: Aantal gedeclareerde dagdelen dagbesteding
- Bron: Vektis (maandelijkse updates)
- Dagbesteding: Programma in groepsverband die door hun beperkingen blijvend toezicht nodig hebben. Het aanbod is van belang voor dagstructurering, vervangen van onderwijs/werk, activering en als respijtoorziening.
- Na de eerste golf is het aantal gedeclareerde dagdelen dagbesteding gedaald van 500.000 dagdelen in februari naar 100.000 dagdelen in april. Na mei neemt de productie weer toe, maar ligt nog flink onder het niveau van 2019.
- De afschaling van maart tm augustus is 1,3 mln. dagdelen. Ten opzichte van dezelfde periode in 2019 is dat **een productieverlies van 47%**.

Ziekteverzuim ondermijnt zorgcontinuïteit 2019-2020

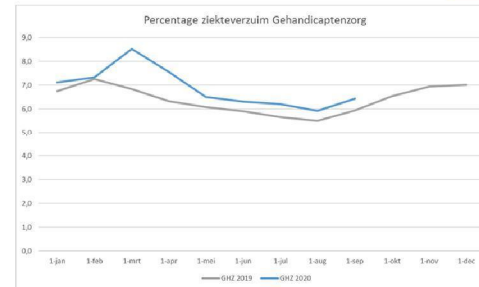
Boodschap

- Het ziekteverzuim neemt toe in de VVT, gehandicaptenzorg en de ziekenhuizen, waardoor de continuïteit van zorg onder druk komt te staan.
- In de VVT is het verzuim het hoogst en in de ziekenhuizen het laagst
- Bron: Vernet (optelsom kortdurend en langdurend verzuim van zorgpersoneel en administratief personeel tezamen).
- Instellingen signaleren dat veel vacatures moeilijk zijn op te vullen.

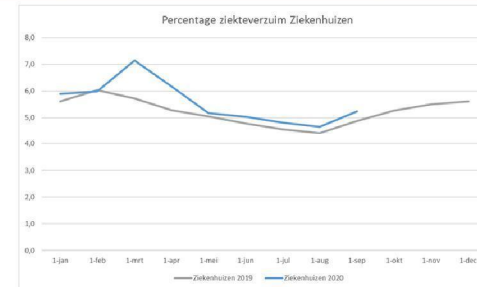
Toelichting

- Vanaf mei 2020 is het verzuim 1%-punt hoger dan in 2019. NB: 1% van de arbeidskosten in de VVT-instellingen is ca. €120 mln. op jaarbasis.
- Tussen locaties zijn er enorme verschillen.
- Er zijn signalen dat er locaties zijn waar het verzuim hoger is dan 20%;
- Er zijn signalen dat als er op een locatie covid-19 besmettingen zijn, het registreren en melden van verzuim bij Vernet niet de hoogste prioriteit heeft. Mogelijk is het feitelijke verzuim dus hoger.
- Uitgezocht wordt of de cijfers ook afwezigheid door quarantaine/isolatie omvatten.

Toelichting

- Vanaf mei 2020 is het verzuim ½ %-punt hoger dan in 2019.
- Het verzuim is lager dan in de VVT, maar hoger dan in de ziekenhuizen.

Toelichting

- In de ziekenhuizen ligt het ziekteverzuim lager dan in de VVT en de gehandicaptenzorg.

Effecten van afschaling op mantelzorg en welbevinden en jeugd

Boodschap:

- De crisis vraagt een hogere inzet van mantelzorgers
- De crisis schaadt de psychische gezondheid o.a. van cliënten in de GGZ

Mantelzorg

Bron: Mantelzorgpanel (augustus 2020)

Aan het onderzoek deden 729 respondenten mee in de periode van 12 augustus 2020 tot en met 31 augustus 2020. De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig en intensief zorgende mantelzorgers.

Uit de enquête blijkt:

- Dat bijna een op de drie mantelzorgers (31%) aangeeft nog altijd meer dan voorheen zorgen voor hun naast;
- Dat respondenten met een thuiswonde naaste (57%) aangeven dat de formele zorg die normaliter ontvangen wordt tussen half maart en juni bij 67% de formele zorg helemaal weg viel of tijdelijk minder werd;
- Van deze groep respondenten geeft ongeveer de helft (49%) aan dat de formele zorg inmiddels weer op het niveau is van voor de coronamaatregelen.

Psychische gezondheid

Bron: SCP: beleidssignalement:

Eerste doordenking maatschappelijke gevolgen coronamaatregelen

Gevolgen van de coronacrisis voor de psychische gezondheid

- Naast de stress die het verontrustende nieuws over de gevolgen van de ziekte zelf veroorzaakt, hebben ook de maatregelen om de verspreiding van de ziekte tegen te gaan effect op de psychische gezondheid van mensen.
- De maatregel om sociale afstand tot elkaar te houden kan leiden tot stress, angst, boosheid en frustratie en verveling, zeker als de periode langer (dan tien dagen) duurt.
- Er zijn ook aanwijzingen voor psychische gevolgen op de langere termijn, na de periode van quarantaine (ibid).
- Klachten kunnen, bijvoorbeeld, variëren van posttraumatische stress, smetvrees, angst voor en vermijden van drukke plaatsen, alcoholmisbruik en depressie.
- Zorgen om financiële gevolgen van de sociale isolatie en baanverlies spelen daarbij waarschijnlijk ook een rol.

Jeugd

Bron: Dokters voor kinderen (DVK): *de gevolgen van de COVID-pandemie op de fysieke, cognitieve, emotionele en sociale ontwikkelingen van kinderen (sept 2020, 5-18 jaar)*

- Niet-acute lichamelijke zorg is uitgesteld.
- Dagbestedingsactiviteiten vielen weg, bezoeken in de zorg werden opgeschort en ze liepen leerachterstanden op.
- Jongeren bewegen minder en snoepen meer.

Bron: Kenniswerkplaats leefbare wijken: *de heropening van de samenleving (sept 2020; 18-34 jaar)*

- Een kwart heeft het gevoel niet te hebben om naar uit te kijken.
- 25-33% van de jongeren ervaren meer angst, nervositeit, stress dan voor corona.
- In maart meed 40% de zorg en in juli 20%.

Bron: Jong Pit: *Corona effect, analyse voor jongeren met een chronische aandoening (nov 2020, 13-34 jaar)*

- 60% van de jongeren heeft beperkte toegang tot zorg en 10% heeft helemaal geen toegang tot zorg.
- 33% is bang dat bestaande klachten hierdoor verergeren. Voor de helft van de jongeren is geen alternatief beschikbaar.
- Met name psychotherapie en revalidatie/fysiotherapie op afstand brengen veel gemende gevoelens met zich mee. Vaak werd er besloten de zorg online of telefonisch (en vaak kortere tijd) te doen, terwijl dit voor de jongere niet gewenst is.
- Bijna 64% van de jongeren loopt studievertraging op en ruim 50% maakt zich zorgen of ze een stage of baan kunnen vinden.

4. Testen en traceren

PM. Slides volgen nog